

Sygn. akt: **IC 1247/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Sznura

po rozpoznaniu na rozprawie protokolowanej przez staż. A. B. w dniu 9 listopada 2016 r.

sprawy z powództwa (...) (...) w G.

przeciwko (...) sp. z o.o. w G. oraz (...) sp. z o.o. w W.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem

I. nakazuje pozwanej (...) sp. z o.o. w W. przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez zdemontowanie odcinka sieci gazowej przebiegającego na ścianie budynku nr (...), położonym w G. przy ul. (...), a prowadzącym do budynku(...)

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powódki (...) (...) w G. na rzecz pozwanej (...) sp. z o.o. w G. kwotę 600 zł (sześciuset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. obciąża pozostałymi kosztami procesu pozwaną (...) sp. z o.o. w W. w 100%, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Powódka (...) (...) w G. domagała się nakazania pozwanym (...) sp. z o. o. w G. (dalej jako: (...)) i (...) sp. z o. o. w G. (dalej jako: (...)) przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez zdemontowanie odcinka sieci gazowej przebiegającego na należącej do powódki nieruchomości, położonej w G., przy ul. (...) oraz do zaniechania dalszych naruszeń, polegających na bezprawnym montażu odcinka sieci gazowej na ww. nieruchomości.

W uzasadnieniu powódka wskazywała, że na jej nieruchomości znajduje się odcinek sieci gazowej, który nie służy jej interesom, doprowadza gaz do sąsiedniej nieruchomości. Sporny odcinek został zamontowany przez pozwaną (...), stanowi natomiast własność pozwanej (...). Znajduje się on w bardzo złym stanie technicznym, nie jest nadzorowany przez żadną z pozwanych, przez co jego funkcjonowanie zagraża zdrowiu i życiu ludzi mieszkających w budynku należącym do powódki. Ponadto oszpeca budynek oraz będzie stanowić utrudnienie w przypadku jego modernizacji (docieplenia). Pozwani nie posiadali i nie posiadają żadnego tytułu prawnego zezwalającego na montaż ww. instalacji, wzajemnie obarczają się odpowiedzialnością za jego funkcjonowanie.

Pozwani w odpowiedziach na pozew wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania.

Pozwana (...) wskazała, że przedmiotowa sieć gazowa nie jest jej własnością, ani nie jest przez nią wykorzystywana do dystrybucji, bądź sprzedaży gazu, nie została też posadowiona na nieruchomości powódki staraniem pozwanej lub na jej koszt. Ponadto nawet gdyby przyjąć, że to (...) dokonało przebudowy spornej sieci gazowej na podstawie decyzji znak (...) z dnia 28. 06. 1995 r., to sam fakt wydania wskazanej decyzji wskazuje na legalność prowadzonych prac.

Pozwana (...) wskazała, że urządzenie przesyłowe zostało przebudowane i umieszczone na ścianie budynku przez drugą z pozwanych na podstawie decyzji znak (...) o udzieleniu pozwolenia na budowę z dnia 28. 06. 1995 r., za

zgodą ówczesnego zarządcy nieruchomości, a zatem zgodnie z przepisami prawa i w sposób prawidłowy, zgodny ze sztuką. Urządzenie to pełni istotną, quasipubliczną rolę związaną z dostarczaniem gazu do sąsiedniej nieruchomości, a jego przełożenie jest technicznie nieuzasadnione i byłoby wysoce nierentowne, w związku z czym żądanie powódki sprzeczne jest z zasadami współżycia społecznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na ścianie należącego do powodowej Wspólnoty budynku, położonego w G., przy ul. (...), przebiega fragment gazociągu biegnącego od ul. (...) do budynku przy ul. (...).

Okoliczności bezsporne , vide: zeznania świadków W. C. i K. C., k. 69; zeznania świadków M. S. i J. N., k. 120; dokumentacja fotograficzna, k. 15, 16, 103-105.

Rura gazowa jest w złym stanie, pordzewiała, nikt jej nie konserwuje, ani nie naprawia. Negatywnie wpływa na estetykę budynku, uniemożliwia też wykonanie ocieplenia całej ściany i ukończenie innych prac na elewacji. Wcześniej na ścianie znajdowała się także skrzynka, ale uległa uszkodzeniu i została wyrzucona, pozostała sama rura z zaworem.

Dowody : zeznania świadków M. S. i J. N., k. 120; dokumentacja fotograficzna, k. 15, 16, 103-10; dokumentacja fotograficzna w załącznikach do opinii biegłego, k. 167, 180 .

Pomiędzy sierpniem, a październikiem 1996 r., (...) Przedsiębiorstwo (...) wykonywało sieć ciepłowniczą w rejonie ulicy (...) w G.-W.. W ramach tej inwestycji budowano także ciepłociąg na ul. (...) i w trakcie jego wykonywania dokonano przeniesienia wyżej opisanego fragmentu gazociągu na ścianę budynku przy ul. (...).

Dowody : dziennik budowy, k. 74-94; decyzja o pozwoleniu na budowę, k. 115-116; dokumentacja dot. budowy (załączniki do opinii biegłego), k. 169-179; zeznania świadka W. C., k. 69; zeznania świadków M. S. i J. N., k. 120 .

W dniu 9 maja 2010 r. powodowa Wspólnota zwróciła się do (...) S.A. o przedstawienie tytułu prawnego do zajmowania ściany budynku przy ul. (...), a w razie jego braku – do zawarcia ugody i zapłaty za bezumowne korzystanie z budynku przez okres 10 lat. (...) przekazało pismo powódki (...) sp. z o. o. w G. (poprzedniczce prawnej pozwanej (...)), która stwierdziła, iż przedmiotowa instalacja do niej nie należy, w związku z czym jej przebudowa nie leży w gestii spółki, która może dokonać przebudowy przyłącza odpłatnie, na zlecenia zarządcy budynku. Pismami z 12 czerwca 2014 r. Wspólnota zwróciła się do obojga pozwanych z żądaniem usunięcia spornej instalacji gazowej w terminie 30 dni od dnia odbioru pisma. Pozwana (...) stwierdziła w odpowiedzi, że nie jest i nie była właścicielem wskazanych urządzeń, w związku z czym te żądania nie powinny być do niej kierowane, natomiast pozwana (...) odpowiedziała, że umieszczenie instalacji gazowej na ścianie budynku powódki zostało dokonane przez pozwaną (...) w związku z posadowieniem sieci ciepłowniczej i nastąpiło zgodnie z decyzją o udzieleniu pozwolenia na budowę.

Dowody : korespondencja między stronami, k. 11-14, 17-22 .

Gazociąg ułożony na ścianie budynku przy ul. (...) doprowadza gaz do budynku nr 19a; instalacja gazowa w budynku nr (...) posiada niezależne przyłącze. Rurociąg gazociągu (...) na odcinku od sieci zamontowanej w ulicy (...) do budynku 19a do czasu montażu sieci ciepłej w rejonie ul. (...) był w całej długości ułożony – zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami – pod powierzchnią ziemi.

Gazociąg ułożony został w przestrzeni o szerokości 2,5 – 2,7 m pomiędzy dwoma budynkami, która jest dojściem i dojazdem do (...) (...), a którą gazociąg dodatkowo zawęża. Zbyt mała szerokość przejazdu powoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa w wypadku uderzenia przejeżdżającego pojazdu mechanicznego.

Gazociąg uniemożliwia poprawne wykonanie izolacji termicznej budynku.

Gazociąg został wykonany przez osoby nieznane, brak informacji o posiadanych świadectwach kwalifikacyjnych. Brak jest także dokumentów wymaganych przez instrukcję postępowania przy odbiorach gazociągu niskiego i średniego

ciśnienia: protokołu wykonania próby wytrzymałości i szczelności gazociągu ulegającego zmianom (przeróbkom); protokołu odbioru powłoki izolacyjnej przewodu; protokołu odbioru końcowego i decyzji nagazowania gazociągu; protokołu przekazania do eksploatacji gazociągu po dokonanych przeróbkach; potwierdzenia jednostki wykonawstwa geodezyjnego, wykonania pomiarów powykonawczych.

Do czasu budowy sieci ciepłej i związanej z nią przebudowy gazociągu, kurek znajdujący się na ścianie zewnętrznej (...) był i jest kurkiem głównym dla instalacji gazowej tego budynku. Kurka zamontowanego na ścianie budynku nr (...) nie można tak traktować (jako kurka głównego dla(...)), jest on jedynie armaturą zaporową w sieci gazowej. W związku z tym odcinek gazociągu od ul. (...) do kurka głównego służącego do przyłączenia instalacji gazowej w (...) jest przyłączem należącym do (...) sp. z o. o. w G..

Istnieje możliwość montażu spornego gazociągu w ziemi, w przejeździe między budynkami nr (...).

Ogólny koszt doprowadzenia spornego fragmentu gazociągu do stanu zgodnego z prawem powinien wynieść od 12.500 do 15.000 zł.

Dowody : opinia biegłego w zakresie ogrzewnictwa, instalacji ogólnych i domowych urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych E. E. wraz z załącznikami, k. 147-183; ustna opinia uzupełniająca, k. 216 .

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt sprawy dokumentów, których prawdziwości i autentyczności nie negowała żadna ze stron, a także na podstawie zeznań świadków, które korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd oparł się także na opinii biegłego w zakresie ogrzewnictwa, instalacji ogólnych i domowych urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych E. E., oceniając ją jako fachową i wyczerpującą, a przedstawione przez biegłego wnioski za wyprowadzone w sposób logicznie poprawny z poczynionych ustaleń. Wprawdzie pozwana (...) opinię zakwestionowała, jednak biegły udzielił dodatkowych, w opinii sądu całkowicie wystarczających wyjaśnień w ustnej opinii uzupełniającej, która już przez żadną ze stron kwestionowana nie była.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Materialnoprawną podstawę roszczenia powódki stanowił art. 222 §2 k.c., zgodnie z którym przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń.

Należy pamiętać, że przywrócenie stanu zgodnego z prawem polega na odwróceniu stanu, jaki powstał na skutek wkroczenia w cudzy przedmiot, natomiast zaniechanie dalszych naruszeń oznacza zaprzestanie bezprawnej ingerencji w sferę cudzego prawa własności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 08 lipca 2005 r., II CK 678/04).

Fakt, że doszło do naruszenia własności powódki był w zasadzie bezsporny, spór koncentrował się jedynie na kwestii ewentualnej bezprawności owego naruszenia, a także legitymacji biernej pozwanych.

Sąd w pełni podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z 14 października 2015 r. (I Ca 320/15). W przywołanym orzeczeniu stwierdzono, że do roszczenia negatoryjnego, o którym mowa w art. 222 §2 k.c., znajduje odpowiednie zastosowanie przepis art. 222 §1 k.c., zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada jego rzeczą aby mu ją wydała chyba, że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Powołana norma prawna przerzuca na osobę trzecią, wobec której właściciel kieruje roszczenie wydobywcze, ciężar udowodnienia prawa do władania rzeczą skutecznego względem właściciela. Przepis ten także ściśle koresponduje z treścią art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Tak więc to pozwany, broniąc się przed roszczeniem negatoryjnym, zobligowany jest wykazać, że przysługuje mu skuteczne względem właściciela prawo do rzeczy. Brak takiego dowodu skutkuje tym, że

z mocy domniemania prawnego o którym mowa w art. 222 k.c., Sąd w trybie art. 234 k.p.c. zobligowany jest uznać, że osoba trzecia korzysta z rzeczy właściciela bezprawnie.

Strona pozwana w żaden sposób nie podołała temu obowiązkowi – przedstawiła jedynie kopię decyzji o pozwoleniu na budowę z 28 czerwca 1995 r., znak (...) (nota bene – kopia przedłożona przez pozwaną była nieczytelna, sąd miałby duże trudności z ustaleniem treści tej decyzji, gdyby nie fakt, że jej czytelna kopia została załączona przez biegłego do wykonanej przez niego opinii). Z treści przedmiotowego dokumentu wynika jedynie, że pozwanej (...) udzielono pozwolenia na budowę sieci ciepłowniczej w rejonie ul. (...) w G., natomiast nie ma najmniejszej wzmianki na temat ewentualnych ingerencji w istniejącą sieć gazowniczą, które miałyby zostać przy okazji tej budowy wykonane. Już tylko to byłoby podstawą do uznania, że przeprowadzenie fragmentu gazociągu nad powierzchnią gruntu, przy ścianie budynku powódki było bezprawne.

Jednakże zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności treść opinii biegłego, dodatkowo potwierdza, że działania pozwanej (...), jak też efekt tych działań, niewątpliwie nosiły cechy bezprawności.

Przede wszystkim, zgodnie z §7 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz.U. Nr 139, poz. 686), które obowiązywało w momencie dokonania opisywanych przeróbek w sieci gazowniczej, gazociągi powinny być układane na całej długości w ziemi, w terenie suchym, możliwie płaskim. A zatem wyprowadzenie fragmentu gazociągu na powierzchnię i poprowadzenie go wzdłuż ściany budynku już samo w sobie powodowało, że był on położony niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

Biegły wskazał jednak także na cały szereg innych nieprawidłowości w postaci braków w dokumentacji projektowej i odbiorczej, braku informacji na temat osób bezpośrednich wykonawców i posiadania przez nich wymaganych kwalifikacji do przeprowadzenia tego typu robót, a także umieszczenia gazociągu w przejeździe, który i tak jest zbyt wąski, a który gazociąg dodatkowo zawęży, powodując zagrożenie dla bezpieczeństwa budynku i jego mieszkańców w wypadku uderzenia w rurę przejeżdżającego pojazdu mechanicznego. Niebezpieczeństwo to jest tym większe, jako że gazociąg – jak wynika z zeznań świadków oraz dokumentacji fotograficznej – pozostaje w złym stanie technicznym. Ponadto gazociąg uniemożliwia poprawne wykonanie izolacji termicznej budynku powódki, a także ujemnie wpływa na jego walory estetyczne.

Tym samym doszło do naruszenia prawa własności powódki, uzasadniającego wystąpienie z powództwem negatoryjnym, przy czym należało rozstrzygnąć czy obie pozwane, czy też tylko jedna z nich, ponosi za owo naruszenie odpowiedzialność.

Niewątpliwie do naruszenia praw powódki doszło za sprawą działań pozwanej (...), jednakże nie na rzecz tej pozwanej, nie ona także jest właścicielką spornej instalacji. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 10 marca 2011 r. (V CSK 287/10), legitymację bierną w procesie z roszczenia negatoryjnego ma każdy, kto naruszył własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela władztwa nad rzeczą. Poza bezpośrednim naruszcicielem, legitymację bierną przyznaje się także osobom, na których rzecz doszło do naruszenia. Niewątpliwym wpływ na zakres legitymacji biernej ma sposób naruszenia własności oraz sposób ochrony, który chce zrealizować właściciel. Jeżeli w ramach przywrócenia stanu poprzedniego właściciel domaga się usunięcia urządzenia z jego nieruchomości istotne jest to, czy osoba pozwana może wykonać nakazaną przez sąd czynność. Musi to być podmiot legitymujący się takimi uprawnieniami.

Pozwana (...) twierdziła, że także nie jest właścicielką spornego odcinka gazociągu, ponieważ jej zdaniem znajduje się on już za kurkiem głównym dla instalacji gazowej (...). Jak jednak wskazał biegły, kurek główny dla tej instalacji znajduje się przy (...) (...) natomiast kurka zamontowanego na ścianie budynku nr (...) nie można traktować jako kurka głównego dla tego budynku – znajduje się on zbyt daleko (nie spełnia wymogu maksymalnej odległości 5 metrów od zasilanego budynku), ponadto nie znajduje się w wentylowanej szafce, nie jest zabezpieczony przed wpływami atmosferycznymi, uszkodzeniami mechanicznymi ani dostępem osób niepowołanych. Jest on jedynie

armaturą zaporową w sieci gazowej. W związku z tym odcinek gazociągu od ul. (...) do kurka głównego służącego do przyłączenia instalacji gazowej w(...) jest przyłączem należącym do (...) sp. z o. o. w G..

W związku z powyższym Sąd uznał, że legitymacja bierna w niniejszej sprawie przysługuje wyłącznie pozwanej (...). Jest ona właścicielem spornych urządzeń, i – w przeciwieństwie do pozwanej (...) ma możliwość wykonać nakazaną przez sąd czynność zarówno z uwagi na legitymowanie się takimi uprawnieniami, jak i z uwagi na posiadaną wiedzę i środki techniczne do wykonania przedmiotowej czynności.

Równocześnie sąd za oczywiście bezpodstawny uznał zarzut pozwanej sprzeczności żądania powódki z zasadami współzycia społecznego. Abstrahując nawet od faktu, że pozwana nie wskazała, jakie konkretnie zasady współzycia społecznego miałyby być przez spełnienie żądania powódki naruszone, to jej ogólnikowe stwierdzenie, że sporne urządzenie pełni istotną, quasipubliczną rolę związaną z dostarczaniem gazu do sąsiedniej nieruchomości (...), a jego przełożenie jest technicznie nieuzasadnione i byłoby wysoce nierentowne, w żaden sposób – zdaniem sądu – podniesionego zarzutu nie uzasadnia. O ile można by uznać, że nagle odcięcie nieruchomości położonej przy ul. (...) od dostaw gazu, faktycznie nie jest zgodne z powszechnie uznawanymi wartościami wyrażonymi w klauzuli generalnej jaką są zasady współzycia społecznego, to jednak brak jest podstaw do przyjęcia by takie odcięcie od dostaw było konieczne. Biegły wyraźnie wskazał, że – wbrew twierdzeniom pozwanej – istnieją techniczne możliwości poprowadzenia gazociągu w ziemi, a koszt tej operacji nie powinien być znaczny, zdaniem biegłego powinien wynieść od 12.500 do 15.000 zł.

Dlatego też sąd uwzględnił powództwo w zakresie żądania nakazania pozwanej (...) sp. z o. o. w G. przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez zdemontowanie odcinka sieci gazowej przebiegającego na ścianie budynku nr (...), położonego w G., przy ul. (...), a który to odcinek prowadzi do budynku(...)- o czym orzekł w punkcie I wyroku, natomiast powództwo przeciwko (...) sp. z o. o. w G. oddalił, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Sąd oddalił powództwo także w pozostałym zakresie, tj. co do żądania obejmującego dalszy odcinek gazociągu na nieruchomości powódki oraz zaniechania dalszych naruszeń, polegających na bezprawnym montażu odcinka sieci gazowej na ww. nieruchomości.

Sąd uznał, że strona powodowa swoją argumentacją oraz twierdzeniami objęła wyłącznie przebudowany w 1996 r. odcinek gazociągu znajdujący się obecnie na ścianie budynku, nie przedstawiła jednak twierdzeń i argumentacji odnośnie dalszego przebiegu tego gazociągu w gruncie. Tym niemniej wobec tak, a nie innego, ogólnego sformułowania żądania pozwu, sąd zobowiązany był objąć postępowaniem również ten pozostały odcinek. Ponieważ strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów na zasadność żądania w tym zakresie, powództwo w tej części należało oddalić. Dodatkowo wskazać należy, że zebrany materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, aby pozwani mieli się dopuszczać naruszeń prawa powódki w przyszłości. Takie naruszenie miało miejsce tylko raz – kiedy dokonano przeróbki sieci gazowniczej. Brak logicznych podstaw do uznania, że pozwani mieliby nadal dokonywać podobnych przeróbek. Uprawnienie do żądania zaprzestania naruszeń znajduje zastosowanie w sytuacji istnienia realnego niebezpieczeństwa powtarzających się działań bezprawnych, wkraczających trwale w sferę prawa własności i ma ono na celu zapobieżenie naruszeniom w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 maja 2002 r., V CKN 1021/00). Nie jest zatem takim naruszeniem w rozumieniu art. 222 §2 k.c. wkroczenie w sferę cudzego prawa własności w okolicznościach wskazujących na to, że się to więcej nie powtórzy.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na mocy art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c., art. 108 §1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Mając na uwadze, że powódka przegrała spór z pozwaną (...) w całości, należało zasądzić od niej na rzecz tej pozwanej zwrot kosztów w całości, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego (pозwana nie wykazała, że poniosła również koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Natomiast przeciwko pozwanej (...) powództwo co do zasadniczego żądania zostało uwzględnione, dlatego pozostałymi kosztami Sąd obciążył tą pozwaną w całości, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Zarządzenia:

1. (...).

2. (...)